

A nemzetiségek országgyűlési szószólóival közösen

Interjú Hollerné Racskó Erzsébet elnökkel és Muszev Dancso elnökhelyettesssel

Az ONÖSZ, az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetsége a nemzetiségi választások után megújult, hiszen a megválasztott elnökök többsége országgyűlési szószóló lett: Ropos Márton szlovén, Heinek Ottó német és Muszev Dancso bolgár elnökön kívül minden országos elnök új. A Szövetség elnökévé Hollerné Racskó Erzsébetet választották, míg két korábbi alelnökét a testület megerősítette tisztében. Az ONÖSZ-nek – az örményeket kivéve, akik nem kívánnak az együttműködésben részt venni – tagja valamennyi hazai országos nemzetiségi önkormányzat elnöke. A szervezet azzal a nem titkolt céllal jött létre, hogy az elnökök egy-egy nemzetiségi kérdésben közös, konszenzusos véleményt alakítsanak ki, amit aztán a kormányzati szervekkel történő párbeszédben mindannyian képviselhetnek. Hollerné Racskó Erzsébettel s egyik helyettesével, Muszev Dancsóval csaknem két évvel a választások után az ONÖSZ tevékenységéről és időszerű feladatairól beszélgettünk.

Hollerné Racskó Erzsébet: Új helyzet állt elő, mivel megalakult a szószólók parlamenti bizottsága, amely további eszköze a nemzetiségek érdekérvényesítésének, immár a törvényhozás szintjén. Mi azonban azt gondoltuk, hogy a Szövetség úgy a kormányzattal, mint a parlamenti bizottsággal való kapcsolattartás és információáramlás intézményesített fóruma maradhat. Igyekszünk egyeztetett álláspontokat képviselni, mert ezzel javíthatjuk pozícióinkat, amikor valamilyen probléma megoldásához keressük az utakat, s megkönnyítjük partnereink munkáját is.

Muszev Dancso: Új elnököt választottunk, nagyon jó döntés volt. Egy ilyen szervezet szerepe jelentős lehet, s mindig az elnök személye határozza meg, merre megyünk, meddig jutunk, illetve azt, hogy a befogadó, tehát a kormányzati oldal, milyen partnernek tekint minket. Ebben, úgy látom, hogy most kedvező a helyzet. A költségvetéstől a közoktatáson át számos más kérdésig valóban jelentős és rendszeres egyeztetés folyik a nemzetiségi területeken. A szószólók bizottsága felelősségteljes és eredményes munkát végez, már csak annak okán

is, hogy a Parlamentben rendszeresen találkoznak, beszélnek, lobbiznak a minisztereknél, az államtitkároknál. Nem mindig lenne idejük külön-külön egyeztetésekre az országos elnökökkel. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma, az Államtitkárság számol velünk, és bármilyen, a területet érintő javaslat, észrevétel, tervezet van, akkor ők ezt több szinten is próbálják egyeztetni. Ezért fontos a Szövetség! Nagy munka folyt itt az elmúlt másfél évben, amit az elnökség és az elnök asszony végigvitt.

H. R. E.: Az idei első ülésünkön – amelyen Fuzik János, a szószólók bizottságának elnöke is részt vett – abban állapodtunk meg, hogy ebben az évben négy közgyűlést fogunk tartani.

En egyébként úgy látom, hogy komoly igény van az önkormányzatok, és nem csak az elnökök, hanem a hivatalvezetők és hivatali munkatársak, a gazdasági vezetők részéről is arra, hogy közös fórumokon beszéljük meg a mindannyiunkat érintő problémákat, a tapasztalatokat, s tekintsük át az előttünk álló feladatokat. Folyamatosan változik a jogi környezet is, amiben működünk, a támogatások is jelentősen nőttek. Ennek vannak jó oldalai, például az, hogy több pénzből gazdálkodhatunk, s vannak nehézségei, például az elszámolás területén, amelyekkel kapcsolatban egyeztetéseket folytatunk az EM-MI-vel és a Nemzetgazdasági Minisztériummal.

– *Mi a sorrend? A muníciót a szószólóknak végül is az országos önkormányzatok adják?*

H. R. E.: Több olyan téma volt, amelynek a fontosságában megállapodtunk. Az egyik például a hivatali dolgozók jogállásának kérdése, mert a jelenlegi előírások értelmében nem tudjuk besorolni munkatársainkat. Ebben a kérdésben, valamint a

Nemzetiségi Törvény módosításának esetében több ponton is kértük a parlamenti szövszólók bizottsága támogatását.

M. D.: A módosítás generális kérdés, mert a politika levette a napirendről. Már tavaly, a legutolsó közgyűlésünket követően elkészült egy munkaanyag. Mint minden döntésünkről, erről is levélben és személyesen tájékoztattam Fuzik János elnök urat.

– *Milyen pontokon kellene módosítani a Nemzetiségi Törvényt?*

M. D.: Felsorolok néhányat a teljesség igénye nélkül. Komoly gond, hogy az országos önkormányzatok közfeladatainak meghatározása kimaradt a Nemzetiségi Törvényből, csak a települési nemzeti önkormányzatoké szerepel benne. Jogtechnika, de nem csak az, mert a közfeladatok meghatározása húsba vágó kérdés az országos önkormányzatok számára. Nap mint nap szembesülünk a problémával, amikor mint iskolafenntartók bizonygatjuk, hogy az országos önkormányzatok közfeladatot látnak el. Nem tudjuk ugyanis megjelölni a törvényi helyet, amely erről szól, mert nincs. A költségvetési törvény esetében, a támogatások felhasználásakor is közfeladat ellátására kötünk megállapodást, pedig nem lehetne. Azután, semmilyen formában nem tartalmazza a Nemzetiségi Törvény a szövszólói intézményt, mint jogintézményt. Nincs ráutalás sem. A választójogi és az országgyűlésről szóló törvény tartalmazza, a nemzeti önkormányzatok és a közösségi szövszólók viszonya sincs tehát rendezve. Nincs összhangban a köznevelési törvény és a Nemzetiségi Törvény sem, amiből számos probléma fakad. És így tovább...

Csak néhány kiragadott példa a mindennapjainkból, de mind nagyon fontos! Rendszer szintű, jogtechnikai kérdések ezek, melyeket rendezni kell. Kormányzati részről nincs kényszer, tehát egyelőre nincs napirenden a Nemzetiségi Törvény módosítása. Kizárólag a mi ügyünk és felelősségünk – gondolok itt a parlamenti bizottságunk felelősségére is –, hogy önálló indítványként előterjesszék az ősi ülésszakon.

Újra csak magyar állampolgárok szavazhatnak a rendszerben. Négyévente változtatgatunk ide-oda. Álláspontom szerint egyébként ez európai uniós jogszabályokkal is ellentétes. Ezzel egy szerzett jogot fogunk megint megvonni azoktól, akik nem magyar állampolgárságúak, de állandóan itt élnek Magyarországon, s feliratkoztak a névjegyzékbe. Ez választójogi kérdés, de fontos, akár csak a pozitív diszkrimináció szükségessége abban, hogy szavazhassanak a nemzetiségek is pártlistákra. Jelenleg ugyanis az, aki a nemzetiségi listára szavaz, nem vehet részt egyéb szavazásban.

– *Mekkora esély van arra, hogy módosuljon a Nemzetiségi Törvény?*

H. R. E.: Nem vagyok pesszimista, mert több fórumon is elhangzott, hogy a felgyűlt tapasztalatok alapján az EMMI is fontosnak tartaná a törvény módosítását. Abban bízunk, hogy sikerül a parlamenti bizottságnak megszereznie ehhez a kormány és a frakciók támogatását.

M. D.: Kétharmados törvényről van szó! Ezt az utat tehát nekünk és a szövszólóknak kell kijárni. Mi már egy komplett munkaanyagban jeleztük a problémákat. Szakértők állították össze a beadványt, amit elküldtünk az EMMI-nek és a parlamenti bizottságnak is. Ebben az esetben is mindkét irányba jeleztük tehát azt, hogy milyen területeken tartanánk fontosnak a módosításokat.

– *Milyen visszajelzés érkezett?*

M. D.: Egyelőre nem szerepel az országgyűlés napirendjén. A szövszólóktól várjuk a következő lépést.

H. R. E.: Egyébként még visszatérve arra, hogy miként működünk: természetesen, ha kapunk megkeresést jogszabály-veleményezésre, akkor reagálunk arra. Minden országos önkormányzat képviselteti magát szövetségünkben az elnökkel. A tagdíj jelképes összegű, ötvétezer forint, melyet az országos önkormányzatok fizetnek – ebből működünk. Továbbra is vannak delegáltjaink különböző testületekben, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő nemzeti önkormányzati pályázati támogatásai elosztásánál, a döntéshozatalban hárman – Szutor Lászlóné (a szerb elnök asszony), Heinek Ottó és Muszev Dancso dolgoznak. Jelen vagyunk a színházművészeti támogatásokról döntő szervezetben és delegáltunk tagokat a közoktatási kerekasztalba s a munkabizottságokba is.

– *Idén milyenek voltak a pályázati lehetőségek?*

M. D.: A civil szervezetek, a kulturális kezdeményezések és az anyanyelvi táborok finanszírozása terén nagyon régi hiányt pótolunk az idén. A táborokra elég is volt a pénz, a továbbképzésekre szintén, amikre viszont ezentúl sem elegendő, azok a kulturális kezdeményezések és a civil szervezetek működése. Ez utóbbira a kért összegeknek csak mintegy felét tudtuk biztosítani, a kulturális kezdeményezéseknél pedig maradt a korábbi, harminc százalékos körüli támogatási összeg.

H. R. E.: Azt is fontosnak tartom elmondani, hogy amiről itt beszélünk, az nem egyemberes feladat. A tagok között próbáljuk úgy elosztani a munkát, hogy minden szükséges területet le tudjunk fedni, és olyan emberek vállalják a feladatokat, akik az adott területen otthon vannak. Nem véletlen tehát, hogy épp Dancso tárgyal az EMMI-vel, az NGM-el s a parlamenti bizottsággal a finanszírozásról és elszámolásról szóló jogi kérdésekről. Van oktatási szakér-

tónk, médiaszakértőnk, Gugán Iván az MTVA-val való kapcsolattartás guruja. Folyamatosan, ahogy felmerülnek a kérdések, mindig az adott területhez értő embert keressük meg. És ez szerintem jó.

– *Beszéljünk a szószólók és az országos önkormányzatok viszonyáról! Milyen kapcsolatban áll egy-egy nemzetiségi közösség a szószólójával?*

H. R. E.: Azt látom, hogy ez igen különböző az egyes közösségek esetében. A szószólók a lehetőségekhez képest – ahogyan azt mondani szokás – a maximumot teljesítették. A hangsúly a költségvetés irányába tolódott, és igen sikeresen, hiszen a nemzetiségek költségvetése évről-évre emelkedett, megduplázódott. Alapvetően az egész jogintézménynek az volt a célja, hogy az országos önkormányzatok egyfajta meghosszabbított karja legyen. A közösségeknek és vezetőiknek nagyon nagy a felelőssége abban, hogy megfelelő legyen kapcsolatuk a szószólóikkal. Ezért is van jelentősége annak, hogy a kommunikáció lehetőségét, rendszerességét fenntartsuk. Ezzel ugyanis kissé talán elimináljuk a némely közösségekben akadozó együttműködést. Mi, szlovákok rendszeres kapcsolatot tartunk Fuzik szószóló és elnök úrral: én mindig részt veszek a szószólók bizottsági ülésein, ahol minden alkalommal meg tudjuk beszélni az aktuális problémákat. Azért egyeztetjük álláspontjainkat, mert úgy kell képviselnünk közösségünket, hogy egy irányba húzzunk. Úgy gondolom, hogy ezt ő is meg tudja erősíteni. Akkor tudunk eredményesek lenni, ha féltreteve a bizonyos területeken megmutatkozó esetleges nézetkülönbségeket, együtt dolgozunk a közös célokért.

– *Nézzük a bolgár példát!*

M. D.: Bolgároknál minden rendben van. Egyeztetünk, közösen megyünk, ha kell, de külön is. Akár külföldi utakról van szó, bolgár minisztériumoknál tárgyalunk, az országos önkormányzat közgyűlésén a szószóló mindig ott van. Az SZMSZ-ben is fontosnak tartottuk rögzíteni – mivel a Nemzetiségi Törvényben semmilyen erre utaló szabály nincs –, hogy az általunk delegált szószóló, Varga Szimeon a közgyűlés állandó meghívottja. Februárban a ta-

valyi tevékenységéről szóló beszámolója is szerepelt közgyűlésünk napirendjén. Így kell működnie a kapcsolatnak.

– *Milyen terveik vannak még 2016-ban?*

H. R. E.: Aktuális kérdések a jövő évi támogatások felhasználása és elszámolásának rendje. Nem életszerű, hogy ne tartalékolhassanak a nemzetiségi önkormányzatok, hiszen sok esetben ez biztosítja a túlélésüket. Előfordul, hogy komolyabb beruházást, intézményi fenntartást terveznek. Például Mezőberényben, ahol házat vásároltak, melyből nemzetiségi közösségi ház lesz, s ennek működtetése nyilván csak takarékos gazdálkodással lehetséges, tehát minden pénzre szükségük lesz. Ezt a kérdést szabályozni kell. A nemzetiségi média helyzete egészen tragikus, gondolok a tévé- és a rádióműsorok készítésére, továbbá komoly aggodalmaink vannak az eddigi anyagok archiválását illetően is. Ebben nincs előrelépés, tehát napirenden tartjuk, ugyanúgy, mint a Nemzetiségi Törvény módosításának kérdését. A Nemzeti Művelődési Intézet a Lakitelki Alapítvány részeként folytathatja a munkáját, ezt figyelemmel kísérik, számunkra teljesen új jogi szerkezet. Egyelőre ezek a legfontosabbak.

– *A BARÁTSÁG nagyon sikeres munkát kíván az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetségének! Köszönöm a beszélgetést.*

Mayer Éva

Látogasson el honlapunkra: www.nemzetisegek.hu